

זמני שבת הגדול				
ר"ת	צאת שבת	כניסת שבת	מנחה מלכה	יום
20:29	19:50	18:36	18:08	י"ג
20:31	19:52	18:53	18:06	ת"א
20:31	19:52	18:53	18:06	חיפה
20:29	19:50	18:52	18:05	ב"ש

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי

בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

חיזוק לשבת

כל המענג את השבת נותני לו נחלה בלי מצרים שנא: "אז תתענג על ה' והרכבתוך וגו', ופירש"י בלי מצרים, כלומר אין לה קץ.

הלכות שבת

ה ל כ ו ת ק י ד ו ש

01

מצוה לחנך את הקטנים מגיל שש לקידוש, אך קטן אינו יכול להוציא ידי חובה את הגדולים בקידוש, ע"כ אם האב נעדר מהבית תעשה האם קידוש ותוציא ידי חובה את בני ביתה, נער שנעשה בר מצוה בשבת [יום הולדתו העברי בשבת], רשאי לקדש על היין להוציא ידי חובה לאחרים.

02

מצוה להודו לקדש על כוס יפה ומיוחדת ככוס כסף וכינצא. ובדיעבד אפשר לקדש אפילו בכוס חד פעמית מפלסטיק או נייר עב, גודל הכוס - הכוס תכיל לפחות רביעית: 81 גרם. וטוב שתכיל מעט יותר, שמה ישפך מהיין ויחסר השיעור. ותהיה הכוס תהיה שלימה, לא סדוקה ולא פגומה אפילו בשפתה.

משהו הרבה הרבה יותר גדול ובסיס? את עיקר היהדות: האמונה הקדושה!

אם זכינו והיה לנו לילה מרומם ומאחד וחויייתי וכל הילדים שרו וקראו את ההגדה בהתלהבות ונהנו עד השמים והלבבות היו פתוחים כאולם, ובסוף לא נתנו את העיקר - זה פספוס אדיר. ולכן כשאתה נאָת מתכננים ו"מסרטים את המפה" שלכם לליל הסדר, אתם חייבים להציב מטרה שתעמוד לנגד עיניכם שכל הפעולות שלכם יהיו מכוונות לאותה מטרה: להחדיר אמונה, לסיים את הלילה הזה עם יותר אמונה!

יעדים מוגדרים ומוחשיים

וכאן צריכים לפרט. "אמונה" היא מילה גדולה מאד, ובשביל להגדיר מטרה כראוי, צריכים להגדיר בדיוק מה אנחנו רוצים לפרטי הפרטים. כשאנחנו מדברים על אמונה בכל המאמרים והספרים, אנחנו לא מדברים על אמונה כללית במציאות ה': לרוב העולם יש אמונה במציאות ה': אלא אנחנו מדברים על "צדיק באמונתו יחיה" - לחיות את האמונה בתוך החיים שלנו ממש! והביטויים של האמונה בחיי היומיום הם: תפילה, ביטחון, וציפייה לגאולה.

אם נספר לילדים על הניסים ועל הגאולה כמו סיפורי עבר והיסטוריה יהודית - פספסנו את המסר בגדול. כל העניין של הסיפור הוא לחיות את כל אותם ניסים כאן ועכשיו, כי "בכל דור ודור צריך אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". כי לכל דור ודור יש את ה"מצרים" שלו, וגאולת מצרים היא לא רק גאולה שהייתה פעם, אלא היא גאולה שמתחדשת בכל רגע ורגע לכל סוג של מצרים בחיים בכלל ובפרט. וכמו שאז יצאו ממצרים בזכות האמונה, כך גם היום ככל שנתחזק באמונה ובביטחון בה' שרוצה לגאולה אותנו מכל סוג של

מורנו הרב שלום ארוש שליט"א

סמן את המטרה

הילדים ללכת וללקט בעצמם, וכל אחד מאתנו מתכנן דרכים שונות, המחשבות פרסים ומתנות כדי לשמור על העירנות של הילדים ולחבר את כל ארבעת הבנים והבנות לסיפור של העם הקדוש שלנו. אבל לפני כל ההכנות אנחנו חייבים להגדיר את המטרה! מה אתה רוצה להשיג?

תיזרה מפספוסים

הרי המטרה היא בוודאי לא ידע! אין ספק שהמטרה היא לא רק לספר לילדים עוד כמה סיפורים. או מה כן? איך אתה רוצה שהילדים ייצאו מהלילה הקדוש הזה? האם תסתפק רק בכך שהילדים ייצאו מהלילה הזה עם כמה חידושים ושקית של אגונים ושוקולדים? האם בשביל זה טרחנו כל כך הרבה? האם זו הסיבה שבגללה יציאת מצרים היא דבר כל כך מרכזי בתורה הקדושה? בוודאי ובוודאי שלא! אלא ודאי שסיפור יציאת מצרים לא מסתכם בידע ואפילו לא בחוויה. הסיפורים והחידושים והחוויות הנפלאות הן רק כלי להחדיר בלב הילדים

אין תכנון בלי מטרה

לפני כל מהלך גדול בחיים הפרטיים והכלליים או לפני מבצע אורחי או צבאי חייבת להיות מטרה מוגדרת וברורה, מה בדיוק אתה רוצה להשיג. חג הפסח הוא ללא ספק אחד המבצעים המשמעותיים ביותר בחיים היהודיים. כל כך הרבה נקיונות, כל כך הרבה קניות, כל כך הרבה הכנות. זה מבצע ענק מימיים שבסופו של דבר מתנגז ללילה מאוד מאוד מיוחד שיש בו סדר עשיר הכולל כל כך הרבה מצוות ודברים מיוחדים.

זה הלילה שמעצב את העולם הפנימי של היהודי המאמין: החל מהילדים הרכים שבלילה זה שותלים את זרעי האמונה בלבם ועד לחכמים הגדולים שגם עליהם מקְוָה לספר זה עם זה ביציאת מצרים, כי גם הם חייבים להתבונן בכל שנה מחדש בניסים הגדולים ונעשים משובחים יותר.

או כל הורה רציני בוודאי משקיע וחושב הרבה על סיפורים ומדרשים חדשים על שאלות וחידושים, ומעודד את

סיפורי חג

סיפור אמונה מעורר השראה מאת הסופר קובי לוי

11

תפילה ליין

תפילה לפני שתיית כוסות יין בפסח - מאת הרב שלום ארוש שליט"א

07

בדיקת חמץ

כל הפרטים על בדיקת חמץ - אקטואלי לכל בית בישראל יום ראשון הקרוב

02

קרבה אל נפשי גאלה

ה פ ר ש ה ל א ו ר ו ש ל ה נ ח ל נ ו ב ע

ספור השבח שלי שפדקרים הנגנים שלי ושמתים בגאָלֵת:

והנה במה שמבואר בתוך דברי הווהה הקדוש כתוב שהמלאכים חוויון בשליחותם אל הקב"ה, לדבר בשבחם של ישראל, והמלאכים מתפעלים ומספרים לקדוש ברוך הוא על מעלת עם ישראל שזכו לספר סיפור יצאת מצרים.

אמנם תגדל התמיהה בתוך דברי המלאכים אל הקב"ה שאומרים שקיימו מצות סיפור יציאת מצרים, ובלשון הווהה כתוב שהמלאכים באים ומספרים לקדוש-ברוך-הוא על כל אותם נסים וגבורות, ומזימים לו על העם הקדוש שיש לו בארץ ששמתים בשמתת הגאָלֵת של אֶדוֹנָם. מה העניין בזה שמספרים המלאכים שעם ישראל משבחים על גאולת אדונם (כלומר גאולת הקב"ה בכבודו ובעצמו) ולא גאולת עם ישראל.

חג הפסח בפתח, וחובה עלינו להתבונן בנאמר בגמ' (פסחים קט"ו): "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר (שמות יג-ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". וצריך לדעת ולהבין מה הרעיון שמלמדת אותנו הגמ' שאנו צריכים לראות עצמנו כאילו אנו יצאנו ממצרים, ומה התועלת בזה, ועוד שאת זה חייבים אנו לומר לבנים שלנו בכל דור ודור כמו שנאמר "הגדת לבנך...".

מובא בווהה הק' (פרשת בא מ: ד"ה פקודא בתר דא) כי לביל פסח מכנס הקב"ה את כל הפמליא של מעלה, מלאכים ושופים, חיות ואופני הקדוש, ומבקש מהם לרדת בעולם הזה כדי לשמוע איך שבניו החביבים מספרים בשבחיו של הקב"ה ביציאת מצרים, וכלשון הווהה: גאָוֶתָהּ פֶּשְׁעָה פּוֹנֵס הַקְּדוּשׁ בְּרִוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמִלְיָא שְׁלֵו, וְאָמַר לָקֵם: לְכוּ וְתַשְׁקְעוּ אֶת

ועוד תגדל התמיהה (שאלה זו הובאה באריכות בבני יששכר ניסן מאמר ד דרוש א) מה מתלהבים המלאכים ממצוות יציאת מצרים יותר מכל מצוות ה' שעם ישראל מקיימים.

ומבאר ה"בני יששכר" באריכות כי עיקר התפעלות המלאכים הוא, ממה שאנו מקיימים מצות סיפור יציאת מצרים אפילו כאשר אנו נמצאים עדיין בגלויות, נתונים תחת אויבי ישראל להרוג ולאבד ולמכה ולחפרה, והנה עם כל זאת אנו מספרים בהתלהבות ובשמחה על הניסים שעשה עמנו קב"ה ביציאת מצרים, להוציא אותנו משעבוד הרוחני שהיינו נתונים במצרים לחירות עולם.

הנה כי כן הן אמת שגם עתה אנו נמצאים בגלות הגוף,

אולם עם כל זאת אנו מביעים את שמחתנו שהקב"ה הוציאנו מהגלות הרוחנית של טומאת מצרים, ונתן לנו את תורתו הקדושה מלווה אותנו בכל הגלויות, ובזכות התורה אנו יכולים להיות בני חורין אפילו בזמן הגלות, כמו ששינוי במשנה (אבות פ"ו מ"ב): "שאיין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה". על פי האמור מבאר ה"בני יששכר" דקדוק לשון הווהה הקדוש הנ"ל, שהמלאכים חווים אל הקב"ה להודות לו על עם קדוש שיש לו בארץ: "דחדאן בתדוה דפורקנא דמאריהון" (ששמתים בשמתת הגאולה של הקב"ה). ולכאורה היה צריך לומר: "דחדאן בתדוה דפורקנא ד'דלהון' דפריק לון מאריהון" – (השמחים בשמתת הגאולה שלהם שגאל אותם הקב"ה). אך לפי האמור ביאור הענין הוא, כי המלאכים מדגישים בכונה תחילה את התפעלותם מכן, שאפילו בזמן שישאל נתינים תחת אויביהם בגלות הקשה, הם שמחים "דפורקנא דמאריהון" – בגאולתו של הקב"ה, שהניצוץ האלקי, הנשמה הטהורה שנפח בנו הקב"ה, שהיא חלק אלוהי ממעל, יצאה מגלות מצרים לחירות עולם, על ידי שאנו יכולים לעסוק בתורה ולהידיב בהקב"ה ובתורתו, כמו שכתוב (דברים ד-ד): "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום".

ובאמת כמו שנתבונן בגאולת מצרים יש לומר שקודם עם ישראל נגאלו בגאולת הנפש בכך שכפרו באלוהי המצרים כבר בשבת הגדול בכך שקשרו את השה למיטה ומשכו ידיהם מעבודתו וזה ואחר כך מלו עצמם והקריבו קרבן פסח שכל זה נקרא גאולת הנפש, ואחר כל פעולת אלו בחצות לילה של ליל טו קיבלנו את בשורת גאולת הגוף בנוסף לגאולת הנפש שכבר התחילה, ובכך רצו חז"ל לרמז לנו שעיקר הגאולה היא גאולת הנפש ולכן צריכים אנו לספר סיפור יציאת מצרים בדווקא לפני חצות לילה להורות כי עיקר הגאולה הוא גאולת הנפש וזה הדבר שחלינו בנו, ולפי זה נבין מה הכוונה שבכל דור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים ולספר את זה לבניו לפרסם ולהפנים לכל אחד שעיקר הגאולה הוא גאולת הנפש וע"י כך נוכח לגאולה השלמה.

מכזית (פחות 20 גרם), בארבע פינות הידידה, והבדוק מחזר אחריהם למוצאן ולבערן עם יתר החמץ אשר ימצא בזמן הביעור. והמקובלים נוהגים להניח עשר חתיכות, ואף שאין מנהג זה מעכב, מכל מקום ראוי לנהוג מנהג זה, שמנהג ישראל תורה הוא, ואם נאבדה חתיכה אחת מעשר החתיכות של החמץ אין צריך לבדוק כל הידידה היטב עד שימצאנה, ויכול לסמוך על ביטולו שמבטל אח"כ את החמץ.

ז. יש ליטול לצורך הבדיקה נר של שעווה, אבל אין להשתמש בנר שיש בו יותר משתי פתילות משום שאורו רב ודומה לאבוקה, ובאבוקה יש חשש שלא יכניס את הנר בכל הפינות החבויות בבית, משום שיחשוש שמא הנר יגרום לדליקה.

ח. נר חשמלי או פנס כשרים לבדיקת חמץ, בשעת הצורך כשאין לו נר אחר, ויכול גם לברך עליהם. אין צורך לכבות את אור החשמל הדולק בבית בעת בדיקת חמץ.

ט. לאחר בדיקת חמץ יש לבטל את החמץ הנמצא בביתו ויאמר "כל חמירא דאיכא ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתייה, ליבטיל וליהוי כעפרא דארעא" (תרגום בלשון הקדוש: כל חמץ ושאר שישנו ברשותי שלא ראיתיו ושלא ביערתינו, יבטיל ויהיה כעפר הארץ). וצריך לומר הביטול בלשון שמבין, כדי שיבין שעיקר כוונתו לבטל החמץ עד שיהיה בעיניו כדבר שאינו חשוב כלום, וכדבר בטל לגמרי, אבל אם אומר הביטול בין בלשון הקדוש בין בארמית ואינו מבין שהוא מבטל החמץ, אלא חושב שאומר תחינה ובקשה, לא יצא ידי הביטול, וצריך לחזור ולבטלו שוב בשפה שמבין ואפי' בלועזית.

נוהגים לומר את נוסח הביטול ג' פעמים.

ל' יום חייב לבדוק את ביתו קודם שיצא, אף אם אין בדעתו להיות שם בפסח. אמנם אם מוכר את חמצו במכירת חמץ הנהוגה כיום ויוצא מביתו קודם ליל בדיקת חמץ, אינו חייב בבדיקת חמץ, אבל צריך להקפיד שיהיה בביתו מעט חמץ לכל הפחות בשוה פרוטה, כדי שתחול עליו המכירה, ולא רק פיזורים בלבד, ומכל מקום אף במקרה זה טוב וראוי לבדוק חדר שיש בו ד' אמות (1.90 מ' על 1.90 מ') בביתו, ויבער החמץ משם.

ג. הנצרך לבדוק בימים שקודם ליל בדיקת חמץ, יבדוק לאור הנר בלא ברכה, וכאשר עושה את הביטול ישנה קצת מהנוסח המופיע בסידורים ויאמר: "כל חמירא וחמיעא דאיכא בביתא הדין" (כל חמץ ושאר שיש בבית זה) כי אינו מבטל את כל החמץ שברשותו אלא רק מה שנמצא בבית זה בלבד.

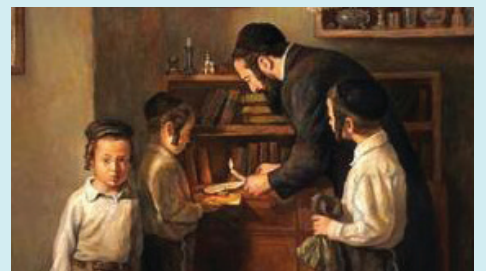
ד. זמן בדיקת חמץ הוא אחר צאת הכוכבים יתיך ומימי, ומי שאינו יכול לבדוק מייד בתחילת הלילה, ימנה שליח עבורו שיבדוק בתחילת הלילה, וזה עדיף משיבדוק הוא בעצמו מאוחר יותר.

ה. יש לבדוק בכל מקום שדרך להכניס שם חמץ, כגון ארונות מטבח, מזווה, מחסן שמאחסנים שם מזון וכדומה, כמו כן יש לבדוק את הכיסים שאין שם חמץ, ובפרט את כיסי הילדים, ובבית שישנם ילדים קטנים יש לבדוק כל מקום שילדים עלולים להגיע לשם, שמה הצניעו חמץ בתוכו. אמנם כל מקום שעשו נקיון יסודי קודם הפסח ובדקו שאין שם חמץ ושמורו מקום זה שלא להכניס חמץ, אין צריך לבדוק מקומות אלו.

ו. נוהגים לתת חתיכות קטנות של פת, כל אחת פחות

בדיקת חמץ

שו"ת ע"י בית ההוראה "חוט של חסד"

א. קודם הפסח צריכים לנקות ולכבד את חדרי הבית והחצר בניקוי יסודי כדי שלא ישאר שום חמץ ברשותו בימי הפסח, וכן יש לבדוק בכיסי הבגדים ובייחוד בכיסי בגדי הילדים ובילקוטי בית הספר שלהם, פן נשאר שם חמץ, ואם ניקה כראוי ובשעת הניקוי בדק לאור השמש שאין חמץ, או שמישש בידו וראה שאין חמץ כלל (כגון בארונות וכדומה שהעביי סמרטוט ויודע בבירור שאין שום דבר בארון), שוב אין צריך לבדוקם לביל י"ד לאור הנר, ועל סכרא זו סמכו בזמנינו לבדוק את החמץ לביל בדיקת חמץ בהעברה בעלמא.

ב. היוצא מביתו לפני הפסח, ואין בדעתו לשהות בביתו בימי הפסח, כגון שמתארח בבית קרוביו או שמתאכסן בבית מלון בפסח, אם יוצא מביתו קודם לפסח שלוש יום, (דהיינו אם יצא מביתו קודם פורים) אינו חייב לבדוק, ואם יוצא תוך

סמן את המטרה

המשך מאמר הרב שלום ארוש שליט"א

מצרים – כך נוכל לעמוד בתפילה ולפעול ישועות ולצפות לגאולה שלימה גם כאן ועכשיו. המטרה של ליל הסדר היא שהאמונה והביטחון והציפייה לגאולה יהיו משהו מוחשי בחיים שלנו ושל הילדים שלנו: כי כמו כל עם ישראל בימים אלה של פחד ומלחמה, גם הילדים שלנו מרגישים את הצער הגדול שעם ישראל שרוי בו. זה ה"מצריים" שלנו בעת הזו. ליל הסדר הוא ההזדמנות לתת להם את המענה של האמונה לבעיות שלהם, לחיים שלהם. זה נקרא לחבר את האמונה ואת יציאת מצריים לילדים שלנו ממש. צריכים לחזק להם את החוסן הנפשי, את הביטחון שה' אוהב אותם ועושה איתם רק את ההכי טוב לא רק אז במצרים אלא בימים האלה ממש.

"נכנסים לראש" של אבותינו

וניגע בדוגמה אחת מסיפור יציאת מצריים כיצד מְתִיִּים סיפור מוכר ומדגישים בו את מסר האמונה, ועל זו הדרך ניתן לעשות בכל שאר הסיפורים: תארו לעצמכם את הניסיון של עם ישראל בשעת מכת בכורות. כל אחד מהם יושב בבית אוכל את קרבן הפסח בקרב משפחתו. ופתאום הם שומעים צרחות אימים בכל רחבי מצריים. מהומה אדירה. מהי הנטייה הטבעית? לצאת החוצה ולראות מה קורה, להגן על המשפחה וכדומה. אבל ה' אומר להם "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו". אם יש לכם דם על הפתח, אתם מוגנים. צריכים הרבה מאוד ביטחון בה' שבשיל להישאר בבית שלוים ורגועים ולהמשיך לאכול בנחת כאשר כל האדמה רועדת מתחתך. פעם חשבתם על זה? פעם תיארם לעצמכם את הרגע הזה בגאולה של "ויהי בחצי הלילה"? פעם ניסיתם לחשוב איך הרגישו עם ישראל באותו הרגע ולהבין את הניסיון העצום שעמדו בו?

זה נקרא באמת לספר ביציאת מצרים, ממש "להיכנס לראש" ולאווירה. וכשאתה "נכנס לראש" של בני ישראל, מאוד קל לך למצוא את התחושות האלה גם עכשיו במציאות של הטבח הנורא, ולחשוב על הפחד העצום שחוו אחינו ואחיותינו כאשר ניתנה רשות למשחית להשחית וכל הרחובות השקטים הפכו לדם ואש ותימרות עשן והשמים רעמו בטילים ובפצצות. ובליל הסדר צריכים לשאוב את אותה אמונה של בני ישראל אז למרות כל הפחד, ולהחזיר אותה בקורבו ובקרב הילדים שלנו, להחזיר בהם את הביטחון הנפלא הזה של "יפול מצידך אלף ורובה מימין, אליך לא יגש", ושל "כל גויים סבבוני בשם ה' כי אמילם" ועוד.

שמירה מובטחת

זו כל המטרה בכך שמְתִיִּים לנגד עינינו את סיפור יציאת מצרים: לחוות את אותן תחושות קשות ולהחזיר לתוכן את האמונה, ולראות איך האמונה היא העוגן והמשען שמאיר את כל הגלויות, בבחינת "והיו מספרים כל אותן הלילה", שדורשים את המילה "מספרים" בספרי החסידות מלשון אור מלשון אור יקרות כמו אבן ספיר, שזה אותו אור של אמונה שמאיר את הלילה והחושך שבחיים. והביטחון הזה הוא מה ששומר על האדם. ולכן ליל הסדר שכולו אמונה וביטחון הוא לילה משומר מן המזיקים, כמבואר בספר החינוך שכאשר אדם מעורר את לבבו לחסות בה' יתברך ולשים בו כל מבטחו ולקבע בלבבו יראתו ולסמוך על חסדו וטובו – מתוך ההתעוררות על זה יהיה נשמר בלי ספק מכל נזק! ולכן הגאולה הייתה בזכות יוסף הצדיק. כי יוסף הצדיק היה בשיא החושך: עבד עולם במצריים. אבל הוא לא הפסיק לבטוח בה' ולהתפלל בבית פוטיפר ובבית האסורים שלוש עשרה שנים בלי להתייאש, עד שזכה להגיע מבור האסורים ישירות לכס המלכות, ורק לאחר שנים התברר איך הכול היה לטובה!

וצריכים להחזיר לילדים ולעצמנו את אותה התנהגות של יוסף הצדיק שמסופר במדרש שלפני כל דבר שעשה בבית פוטיפר היה ממלמל ומתפלל בינו לבין עצמו: "דיבון העולם, אתה הוא בטחוני, אתה הוא אדוני התומך בי ומגן עלי תמיד, ננני לחן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני" ואז היה מבקש כל הצטרותו. ולכן המטרה שלנו בליל הסדר היא שהילדים שלנו ייצאו מליל הסדר מאמינים יותר, בוטחים באמת בטובו וחסדו ובאהבתו, מדברים עם ה' ומתפללים על כל צעד ושעל, ומצפים תמיד לגאולה וישועה בימים ההם בזמן הזה. פסח כשר ושמח, פסח של אמונה וישועה, לכל בית ישראל.

משכין שלום

ס י פ ו ר ל ש ל ח | ש ב ת

לאחד זמן חזרו החיילים ואמרו לי שהם נמצאים בבית של זקן אחד אך הם לא יכולים לזוז. לא האמנתי לדבריהם ושלחתי חיילים נוספים וגם הם אמרו לי אותו הדבר. לכן יצאתי אני לבית לראות זאת בעיני.

ואכן הגעתי לביתו של הזקן. לפני נגלה איש שפניו כמלאך אלוקים קדוש ובצד החיילים נטועים על עמדם כמו אילמים וחרשים. בתחילה לא הרהבתי עוז להפריע לאיש הקדוש. הרגשתי בלבי תחושת חרדה גדולה. אח"כ פניתי אליו בבקשה שישחרר את החיילים שעומדים שם נטועים.

הוא השיב לי כי בטח גנבו משהו ולכן הם לא יכולים לזוז. אכן בדקנו בכיסים ומצאנו כלי כסף. כשהוצאנו את הכלים שתי חיילים הצליחו לזוז, אך השלישי לא הצליח לזוז עד שבדקו במגפיו וגילו שם גביע כסף. מייד שהוציאו אותו הפלא ופלא גם הוא הצליח לזוז.

זה אירע בליל הסדר לאחר עריכת הסדר כל בני המשפחה פנו למנוחת הלילה והרב הקדוש מפולנאה פנה ללמוד. את הבית לא נועלים בליל השימורים. החיילים שראו מחלונות הבית שכל בני הבית ישנים נכנסו. סעדו את ליבם בשאריות החג ואז החלו לאסוף את כלי הכסף הרבים שהיו מפארים את שולחן הסדר כנהוג בבתי היהודים. ומיד נתקעו במקומם ללא יכולת לזוז משם עד שהגיע הגנרל ושחררם.

המשיך הפריץ וסיפר: "משראית את הפלא הגדול הבנתי שמולי איש קדוש. ביקשתי ממנו שיברך אותי בבנים, שלא היו לי ובאריכות ימים. נעתר הצדיק ובירך אותי: שאלתי אותו: ומתי יגיע קץ חיי? השיב לי שקץ האדם אף אחד לא יודע, אבל תדע לך שבסוף ימך יגיע לידך מעשה ותפרסם את שמי בין היהודים שלא מכירים אותי."

ברכתו של הרבי התקיימה, יש לי בנים והנה הארכת ימים עד זקנה ושיבה. ועכשיו מי מכס עוד יעז לדבר סרה בכונת הספר הקדוש הזה? הלא הוא הצדיק הנ"ל, שלא יעז מי מכס לטפול עוון על אברך זה שהוגה בספרו של קודש קודשים. מצווה אני אתכם שתעשו שלום בינכם.

היהודים התרגמו מאוד לשמוע את הסיפור מהגנרל הזקן ומייד הפסיקו את המחלוקת. לאחר חודשים אחדים הפריץ הלך לעולמו וברכת הרבי הקדוש רבי יעקב יוסף מפולנאה התקיימה במלואה.

באות העיירות הסמוכות לעיר וילנה גרו זוג צעיר נישאו זה מכה. לאחר החתונה חשה האישה שבעלה מתנהג בצורה מתונה שלא ראתה לפני כן בבית אביה. טובל במקווה כל יום, קם בלילה לומר תיקון חצות ולא עוד אלא, שהוא קורא בספר מסויים ומחביא אותו כל פעם לאחר הקריאה.

ניסתה לשאול אותו לפשר הדבר אך הוא התחמק ולא ענה לה. משראתה האישה כי אינה קבלת מענה לשאלותיה וחששותיה פנתה לאביה וביקשה ממנו בבקשה כי יבדוק מהו הספר המורז הזה שבעלה מחביא. ואכן, האב בדק וגילה כי אי אביו חתנו קורה בספר "תולדות יעקב יוסף" שמחברו של הספר הוא אחד מרשימי החסידות, אשר באותם הימים הייתה מכונה כ"כת".

מה נחרד האב גלות כי חתנו משתייך לכת המפחידה, החסידות! הוא נבהל מאוד והחל לגעור בחתנו ולהפחידו שזוהי כת מסוכנת ועליו להיזהר ולהתרחק מאוד ממנה. אך משראה שדבריו אינם משכנעים בצעקות, עבר לתחנונים משלא עזר לו גם בדרך זו, דרש מחתנו לגרש את ביתו מיד. אך גם זה לא עלה בידו.

שמע המאורע החל מתפרסם בכל העיירה כולה. והעירה כמרוקחה, מהומה רבה חילוקי דעות ויכוחים ומחלוקות היו מנת חלקם של יהודי העיירה. מה נכון לעשות האם לגרום לחתן לגרש אותה בכוח והאם לשלם לו שיגרשה מרצונו או שמא יוכלו להשפיעו ולשכנעו לעזוב את ה"כת".

עד שהגיע הדבר לאוני הפריץ של העיירה, שהיה גנרל זקן. מששמע הפריץ את סיבת פרוץ המהומה, וסיפור הספר והכת, ביקש שיביאו לפניו את הספר. כשפתחו הפריץ ראה כי בתחנית הספר היה רשום שמו של המחבר בפולנית יעקב יוסף הכהן מהעיר פולנאה, התרגשות אחזה בפריץ והוא ביקש את החתן, אשתו הוריהם ומכריהם אליו כי הוא רוצה לדבר איתם.

וכך החל לספר: "לפני שנים רבות שימשתי כגנרל בצבא. באחד הפעמים בסוף החורף חנינו אני והגדוד סמוך לעיר פולנאה. לאחר זמן היינו צריכים לעקור את המחנה למקום אחר. קמנו מוקדם בבוקר, כנהוג במקרה כזה, התחלנו מקפלים את הציוד ולספור את החיילים. והנה חסרים לי שלושה חיילים, שלחתי מיד כמה חיילים לעיר פולנאה לבדוק אם הם שם,

העלון מוקדש לע"נ עמרם בן ז"מול ז"ל נלב"ע י"ב ניסן

בברכת שבת שלום ופסח כשר ושמח

בלי להתמוטט בחג

מ ת ח ז ק י ם ב ק ב ל ת ש ב ת מ ו ד ק ם

לפני הכל, קודם כל תשאי תפילה ובקשה לעזרה וסיעתא דישמאי, תקשרי עצמך לצדיקים, את הרי עומדת לקיים מצווה חשובה ועצם ההכנות למצווה חשובים יותר מהמצווה עצמה.

אחר כך תייחדי את הקדוש ברוך ותאמרי "בשם כל ישראל, לשמח את הבורא יתברך". הרשב"ם הקדוש לפני שנפטר קרא לתלמידו ואמר לו: "אגלה לך סוד כיצד אדם יכול להגיע גבוה לאהבת ה', הסוד לעשות כל דבר בשם כל ישראל".

לאחר החיבור הרוחני נעבור למעשי... בטוח שתהיה סיעתא דישמאי עצומה.

כדאי להתחיל קודם כל עם דברים שאת יכולה להקפיד או שהם נשארים לאורך זמן בקירור. ניתן להכין כמות גדולה של הסלטים הנשמרים במקפיד, כך לחסוך את הכנתם פעמיים.

אחר כך מומלץ להכין מאכלים ש'תופסים' את הכיריים לזמן ממושך ולהמשיך עם מטעמים מורכבים ולוקחים זמן, לסוף תשאירי את הדברים הקלילים שאת יכולה 'לתקתק' אותם ובסדר הזה בעזרת ה' תוכלי להיכנס שלווה יותר ורגועה למתכונת הני"ל.

חשוב לציין שכל זמן שאת מכינה את המאכלים ומטעמים תאמרי ותשנני לכבוד שבת קודש, לכבוד חג הפסח וכך הקדושה של השבת/ החג תיטמע במאכלים.

שבת שלום וחג שמח

כיצד אפשר להיכנס לחג הפסח בלי 'להתמוטט'?

שבת- חג- שבת- חג. פחות או יותר זו המתכונת המתוכננת לשבועיים הקרובים.

מה תעשי שאת צריכה לבשל ל... אנשים בהפרשים של יומיים לכל הפחות.

טוב, אז יש לנו נס שהשבת והחג לא נכנסים בשעה ארבע. אבל מה נעשה שליממה יש עשרים וארבע שעות בלבד שמתוכן צריך להקדיש: לילדים לשינה ו... לבישולים.

כמה דרכים כיצד נוכל להיכנס למתכונת הזאת בחיך שלי (טוב כמעט, בכל אופן יש לחץ) אבל לא במצב של חוסר נשימה ועיניים נעצמות מאליהן אם רק העזת להתקרב לספה...

פסח, מצה ומה שביניהם

מ ס ר י ם מ ן ה ה ג ד ה

01

משה רבנו בהגדה

מוזכר רק פעם אחת במשך כל ההגדה, במילים: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". וזאת למה? כדי ללמדנו כי הגאולה בידי הקב"ה לבדו - ולא ע"י מלאך או שליח.

02

סדר או לא סדר

סדר ליל הסדר בא ללמדנו מסר לחיים-אמונה. לא הכל הולך כסדר וכמתוכנן, וזה ברצונו ובהשגחתו יתברך שהוא יודע את הסדר הנכון לנו.

03

וכאן הבן שואל

מקובלנו כי ברגעים אלו שמגיעים לקרוא את המילים הללו, זה עת רצון גדולה ונוהגים להפסיק מעט ולבקש על הכלל ועל הפרט, ובפרט על הגאולה השלמה.

04

מרוח בברכה

מצווים אנו לאכול את המרוח בברכה, ורק אח"כ מגיעים לכורך ושולחן עורך. ללמד שכשמגיע לאדם צער ומיריות יברך וידה למלך העולם ויאמין שזה לטובתו, ובודאי יזכה אח"כ לשולחן עורך- לישועה גדולה.

ר' מנחם מענדל מבאר-תלמיד הבעש"ט

י"ב ניסן ה'תקכ"ה

ה י ל ו ל א ד צ ד י ק א

הרה"ק רבי מנחם מענדל מ"מ דק"ק באר זי"ע היה מראשוני וגדולי תלמידי מרן הבעש"ט הק' זי"ע.

ילדותו

פרטיו המשפחתיים לא ידועים, ואנו מוצאים אותו לראשונה כנמנה בין חברי הקלויז בברודי, המגיד מבאר היה כאמור מבני היכלא קדישא של הבעל שם טוב ולמד אצלו יחד עם ידידו הרה"ק רבי נחמן מהורדונקה זי"ע והרה"ק רבי נחמן מקאסוב זי"ע.

קרבנו לגדולי ישראל

תזילה היה מראשי וחכמי הקלויז בברודי, ובהמשך דבק ברבו הבעש"ט הק' שהעריך אותו מאד והיה מרבה להפליג בשבחיו, עד שפעם אמר הבעש"ט: "הוא גדול כמוני והוא רחוק ממני רק כחוט השערה, אולם את חוט השערה הזה לא יוכל לעבור לעולם... במכתב שהתגלה לפני כמה שנים בגניזה החרסונית, כתב אליו הבעל שם טוב תוארים גבוהים עד לב השמיים. (כתבי ר"י שו"ב דף ל').

המגיד מבאר קירב את המגיד הגדול רבי דוב בער ממעוזיטש זי"ע לרבו הבעש"ט הק' זי"ע.

בשבת הראשונה שנתקבל הרה"ק רבי מנחם מענדל זי"ע כמגיד מישרים בעיר באר, בא הבעש"ט הק' לשבות שם. כמו"כ בא הבעש"ט הק' כמה פעמים ביום י"ג מידות לפני יו"כ אליו

ציון ר' מנחם מענדל מבאר | מולדובה

סופו של פדיון לחזור

סיפורי ישועה בזכות הפדיון

יצאתי למסע קניות לכבוד החג. לאחר שהתרחקתי מאחת החנויות הבחנתי כי העודף שהחזיר לי המוכר אינו תואם לסכום שבידי. היה חסר 140 ש', וכשחזרתי למקום הוא כבר לא היה... אמנם מדובר בסכום פעוט, אך עבורי הוא משמעותי, במיוחד שכל פרוטה הייתה מתוכננת מראש. מיד אחר כך התחזקתי ונוכרתי בזה ש"מה שקצוב לך אתה תקבל"... ולהאמין שהכל מה' והכל לטובה...

חזרתי לביתי, בידי נותרו לי 400 ש' - שבהם תכננתי להמשיך בקנייתו לכבוד חג. אך בד בבד נוכרתי שעדיין לא נתנו דמי פדיון נפש ודמי מעות חייטים אצל הרב ארוש שליט"א.

בתחילה סערה התחוללה בתוכי: קניות או צדקה ופדיון נפש? אך משהו בפנים הכריע ואמר לי לא לוותר!-מיד שלחתי את אחד מילדי למשרדי המוסדות-עם תרומה של 360 ש'.

מיד באותו רגע שבני צועד עם הסכום לצדקה, מתקשר מישהו עלום שם ואומר: משפחת ש. יש לכם 500 ש"ח בסופר קניות הקרוב-לכבוד החג, לכו ותקנו מה שאתם צריכים לכבוד החג...

התבוננתי וראיתי שזה בדיוק הסכום הדרוש לי. בתוך החשבון שלח לי הקב"ה את ה- 140 ש"ח מהעודף שלא הוחזר לי, וגם ה 360 של הפדיון נפש שזכיתי לתת ממש ממש עכשיו. נפעמתי מיד ההשגחה העליונה.

היה חשוב לי לספר את הנס שלי מהפדיון כדי שכולם ידעו שלא פעם ראשונה שראינו ניסים וישועות מהפדיונות אצל הרב שלום שליט"א אין ספור פעמים, מה שאי אפשר לתאר... אך הפעם קיבלתי גם חיוזוק משמיים ש"גם את מה שמאחורי הפדיון"... ה' רואה ומפצה.

הפדיון נפש אצל הרב ארוש שליט"א- זה משהו מיוחד!

כשרוצים ישועה באמת!
02-5308000

באר- אוקראינה כיום

מנדל מבאר, שאמר: בימי נעורי בעת התלהבות בשעת התפלה עלה במחשבתך, איך מלא לבי להתפלל לפני השי"ת מוכלל מפשעים ושבר לבי בקרב:

והיה כך זמן רב ולא יכולתי להפטר ממחשבה זו, כי נדמה לי שהיא מחשבה טובה.

ואח"כ חשבתי בלבי: למה לא נופלת מחשבה זו במוחי ובלבי כשאשב לאכול אצל הקערה, אז דחיתי מחשבה זו.

פטירתו

נתבקש ביישיבה של מעלה ביום י"ב סיון תקנ"ד מנוחתו כבוד בעיירה דוביסאר - דובסרי במולדובה זכותו תגן עלינו אמן.

לק"ק באר

המגיד הק' מבאר היה חביב מאוד בעיני רבו הבעש"ט והיה לו רשות לשאול את הבעש"ט הק' כל דבר (מאמר מרדכי עמ' 7).

דרכו בקודש היה לומר ד"ת ומוסר רק במקום שהיה נותנים לו מתן שכרו בצדו (דרך מצותיך קיב, ב) ע"ש.

כתב הצמח צדק (דרך עדוותך' עמוד 224), וצריך להבין והרי משה רבינו אמר 'כאשר צוני ה' אלקי מה אני בחינם אף אתם בחינם', וביאר רבי מנחם מנדל שיסוד מנהגו זה גנוז בפסוק 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך'.

בנים הוא התכלית והאם היא הסיבה, יש מצות עשה דאורייתא לפרות ולרבות, ולצורך זה צריך להנשא, כמו דעת רוב הראשונים שאין מצות עשה לישא אשה, אלא מכיון שיש מצות פ"ו וא"א רק ע"י אשה המאורסת ונשואה כדת משה וישראל, כך הבנים הם התכלית והאם היא הסיבה.

ולזאת כשבקשו מרבי מנחם מנדל לשמוע ממנו דברי תורה, שהם בחי' בנים, ביקש שיתנו לו נדבה שהיא כמו 'אם', והיא תהיה כמו סיבה להוליד בנים ודרכי תורה.

ולא אשאר עם המעות לעצמי, אלא 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך', תיכף נותן המעות לאיזה פדיון שבועיים או הכנסת כלה, אך היה מוכרח לי בחי' אם כדי להוליד את הבנים.

רעו וידידו הגה"ק הכהן הגדול מפולנאה זי"ע מזכירו בספריו הק' (תולדות יעקב יוסף, בן פורת יוסף, צפנת פענח, כתונת פסים) למעלה משישים פעם! ומטייל בדבריו הק' באריכות ומפרש דבריו.

הוא מוכר גם בשאר ספרי אבות החסידות: דגל מחנה אפרים, מאור עינים, מבשר צדק, קדושת לוי, אמרי פנחס ועוד.

ב'שבחי הבעל שם טוב' (עמוד קיב) מביא: שמעתי מפי ר'

אי"ו מלאנו ירקות בסלים ולא הבאנו גם ביצים

דיינו

אי"ו הבאנו ביצים ולא דאגנו לדגים

דיינו

אי"ו הבאנו דגים אבל פספנו את העופות

דיינו

אי"ו הבאנו עופות ולא דאגנו למצות

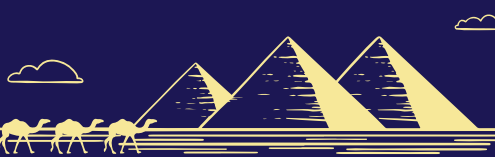
דיינו

אי"ו דאגנו למצות ולא שמחנו את המשפחות

דיינו

על אחת כמה וכמה שזכינו להאיר את ליל הסדר וחג הפסח בקרב משפחות האברכים בזכות מצוות 'קמחא דפסחא'

אשריכם ישראל! פסח כשר ושמח

בין גלות לגאולה

בזכות נשים | טור דעה

גלות.

אומרים (ב)פסח, אומרים ניגאל, אומרים בזכות נשים צדקניות. אמן, ובקרב! קרצפת ומיינת והסרת חמץ ואבק גם יחד. לא פסחת על מדף וארון והפכת בקתה לארמון. שחידשת מלאי ביגוד ובחנת בהן חן וצניעות. הכשרת, הגעלת וליבנת הכלים. ובדרך שמרת על כל הכללים. עד הגיעך אל ליל שימורים

באיזה פסח מדובר?

שנת תרפ"ט, תש"ח ואולי תשפ"ד? -את זה נשאיר לבורא העולם להחליט. ואיך יצאים מגלות? ובכלל מה זאת גאולה? -השלמת חסרון דעת, אמונה.

כמעט בלי אור ובלי מילים. ובכל לבבך רק הייתה משאלה לעשות רצונו יתברך באהבה. וטרחת בצנעא להגיש שולחן עורך ב...שמחה. שהרמת עיניים לשמים אל אבא אוהב

ובזכות אילו נשים צדקניות?

-או זהו עצם העניין. בזכותך, כן בזכותך! את, שהגעת אל ליל הסדר אחרי שניקית וסידרת

ובשקט בלי קול לחשת, אבא תודה. אבא, תביא לנו את הגאולה! בזכותך היא תגיע, בזכותך ניגאל.

גאולה!!!

אוכלים אמונה

מידה טובה | הרב נתן ארוש

הדעת והנפש, מרבים לספר ביציאת מצריים מתוך כוונה שה"לעיסה" האיטית של הסיפור, תחדיר את האמונה לתוך החיים שלנו.

האמונה היא התרופה העוצמתית שצריכה להיטפג בדם היטב היטב. ולכן אנחנו קוראים את כל ההגדה על המצה שהיא "לחם שעונים עליו דברים הרבה", ואז המצה נעשית "מאכל האמונה" כמו שהיא מכונה בוורר הקדוש, ואת המצה אנחנו לועסים היטב ומחזירים את האמונה לתוך הקרביים שלנו.

ולכן לאחר שאכלנו את המצה, וספגנו לתוך הדם את האמונה, אנחנו ממשכים ואוכלים את הכורך, שכורכים את המרור עם האמונה, כלומר שאנחנו לומדים להתייחס לכל ה"רע" והמרור בחיים שלנו בדרך של אמונה וזו שלימות האמונה.

יהודים יקרים, ליל הסדר הוא הזמן המסוגל ביותר שבו השמים פתוחים וגם הלבבות שלנו ושל הילדים שלנו פתוחים. בואו ננצל את הזמן הזה ונחזק את עצמנו במטען אמונה עוצמתי שילווה אותנו כל השנה כולה!

שבת שלום וחג פסח כשר ושמח!

משל ליהודי שסבל מחוסר בויטמין B12 אמר לו הרופא, אני נותן לך כדורי מציצה שאתה צריך לשים מתחת לשון פעמיים ביום. היהודי הזה היה קצת חסר סבלנות ובמקום למצוץ הוא בלע את הכדורים. לאחר חודש הגיע לרופא לביקורת ולא היה כל שינוי במצבו.

"האם אתה נוטל את התרופה?" שאל הרופא. "בוודאי", ענה המטופל, "אני בולע את הכדור שנתת לי פעמיים ביום כפי שציווית". "לא כך אמרתי", ענה לו הרופא, "אני הוריתי לך להניח מתחת לשון, כי הפעולה של התרופה הזאת שונה משאר הכדורים, לא מועיל לבלוע אותה. את התרופה הזאת צריכים למצוץ לאט עד שתיספג בשלימות לתוך ממחזור הדם..."

כל מצווה פועלת את פעולתה, בין אם אנחנו מבינים או לא, אבל למצוות סיפור יציאת מצריים ישנו תפקיד אחר לחלוטין. זו המצווה שהיא יסוד האמונה, האמונה בהגחת ה', בניסי ה', בשליטה מוחלטת בטבע, בבחירת עם ישראל ובגאולת עם ישראל.

את המצווה הזאת לא "בולעים", אלא זו מצווה שדורשת הכנה גדולה, ואת ליל הסדר חוגגים בהסבה, כלומר במנוחת

"פותחים דלת לברכה"
 ערב מחזק, ומלא ישועות אצלכם בבית עם הרב נתן ארוש שליט"א
 02-5308000 * 052-6672221

לא רק בחג האמונה

תפילה לפני שתיית ארבע כוסות בליל הסדר

לומר בכונה נפלאה לפני כוס ראשון.

הריני מקשר את עצמי בכל מצות ליל הסדר, במצות עשה של שתיית ארבעה כוסות, במצות עשה של אכילת המצה, באכילת המרור, ובכל הסדר הקדוש במצות הפסח הזה, לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר קדושים אשר בארץ הפנה ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה רבינו נחמן בן פיגא זכותו יג עלינו ועל כל ישראל אמן.

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחדא שם הוי"ה ברוך הוא אות י"ד ואת ה"י באות וא"ו ואת ה"י ביחודא שלים על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל, הריני מוכן ומזמן לעשות רצון השם יתברך לקיים מצות שתיית כוס ראשונה מארבע כוסות שהוא כנגד אות י"ד של שם הוי"ה ברוך הוא, שהוא קדש הנקרא "חכמה" כדי לזכות להכיר אותו ולדעת אותו יתברך לאקמא שכינתא מעפרא ולעלי שכינת עזנו.

יהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה נעשה ראש"י שאזכה לתקון המחין שלי, לחכמה, למחין וגדלות. ושאזכה על ידי שתיית הין הזה שיתרומם מחי ויתרחב דעתי עד שאעלה לשרש הדעת, שהוא בחינת שרש התורה והמצוות שעל ידי זה אזכה להתלהב ולהתחזק לקיים את התורה בשלמות, ותציל אותי מ"לא זכה נעשה ראש"י, תציל אותי ממחין דקטנות, מעצבות.

שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה משמחו, שאזכה לזון המשמח, ואזכה לשמחה גדולה וחדוה רבה ועצומה מאד, ועל ידי זה אזכה להרבות בספוגי יציאת מצרים, ותצילני מ"לא זכה משמחו", ותצילני מין המשכר. שאזכה על ידי שתיית הין הזה לברר ותקן המדמה בשלמות שהוא האמונה הקדושה.

ושאזכה על ידי שתיית הין הזה להתעורר מהשנה בגשמיות ורוחניות, שפרושו שאזכה להיות דבוק בהשם יתברך תמיד, ותשמרני שלא אפיל לשנה בגשמיות ורוחניות, ושאזכה בשתיית הין הזה לתקן את הפגם של אדם הראשון ששתה את הין שפסטה לו חנה.

רבנו של עולם, תעשה שעל ידי שתיית הין של הכוס הראשונה, אזכה לאמונה שלמה, ותבטל ממני בשלמות את הקלפה של "רוח סערה", ותבטל ממני בשלמות את הרוח שטות.

שהכוס הזו היא כנגד לשון הגאולה של "והוצאתי אתכם", ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותינו שתוציא את כל עמך בית ישראל במהרה מהגלות המר והארץ במהרה ביימינו אמן. ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו. (ב"פ)

כוס שניה

תפילה לפני כוס שניה שחיבר מו"ר ראש הישיבה

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחדא שם הוי"ה ברוך הוא אות י"ד ואת ה"י באות וא"ו ואת ה"י ביחודא שלים על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל, הריני מוכן ומזמן לעשות רצון השם יתברך לקיים מצות שתיית כוס שניה מארבע כוסות שהוא כנגד אות ה"א ראשונה של שם הוי"ה ברוך הוא שהוא "בינה" וכן תרו רעין דלא מתפרשין. כדי לזכות להכיר אותו ולדעת אותו יתברך לאקמא שכינתא מעפרא ולעלי שכינת עזנו.

ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה נעשה ראש"י. שאזכה להיות מקשר תמיד עם ראש בני ישראל, שאזכה לתקן המחין שלי, לחכמה, למחין וגדלות. ושאזכה על ידי שתיית הין הזה שיתרומם מחי ויתרחב דעתי עד שאעלה לשרש הדעת שהוא בחינת שרש התורה

והמצוות, שעל ידי זה אזכה להתלהב ולהתחזק לקיים את התורה בשלמות, ותציל אותי מ"לא זכה נעשה ראש"י, תציל אותי ממחין דקטנות, מעצבות. שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה משמחו, שאזכה לזון המשמח, ואזכה לבוא לתוך שמחה גדולה וחדוה רבה ועצומה מאד, ועל ידי זה אזכה להרבות בספוגי יציאת מצרים, ותצילני מ"לא זכה משמחו", ותצילני מין המשכר. שאזכה על ידי שתיית הין הזה לברר המדמה ולתקן המדמה בשלמות שהוא האמונה הקדושה. ושאזכה על ידי שתיית הין הזה להתעורר מהשנה בגשמיות ורוחניות שפרושו שאזכה להיות דבוק בהשם יתברך תמיד. ותשמרני שלא אפיל לשנה בגשמיות ורוחניות. ותשמרני שלא יזיק לי שתיית הין הזה, לא בגשמיות ולא ברוחניות. ושאזכה בשתיית הין הזה לתקן את הפגם של אדם הראשון ששתה את הין שפסטה לו חנה.

רבנו של עולם תעשה שעל ידי שתיית הין של הכוס השניה, אזכה לתפילה, שאזכה לעבודת התפילה בשלמות. שאזכה להיות מהכת של הבעל תפילה שבחרו שהתפילה היא התכלית שלהם ואזכה להתקרב לעבודת התפילה וההתבודדות, שירות ותשבחות, תודות והודיות, ודיים ותשובה, בשלמות. ותבטל ממני בשלמות את הקליפה של "ענין גדול".

ותבטל ממני בשלמות את הרוח זנות ואזכה לתקן הברית ותקן היסוד בשלמות, ואזכה להיות נקי מכל מאות הבאף בתכלית הניקיון בשלמות. שהכוס הזו היא כנגד לשון הגאולה של "והצילתי אתכם", ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שתציל את כל עמך בית ישראל במהרה הצלה שלמה בגשמיות ורוחניות אמן.

ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו. (ב"פ)

כוס שלישית

וקודם שתיית הכוס השלישית, יאמרו כולם יחד את הנוסח של "לשם יחוד" שמופיע בהגדות וכן את תפילת ההכנה לשתיית ארבע כוסות

תפילה לפני כוס שלישית שחיבר מו"ר ראש הישיבה לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחדא שם הוי"ה ברוך הוא אות י"ד ואת ה"י באות וא"ו ואת ה"י ביחודא שלים על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל, הריני מוכן ומזמן לעשות רצון השם יתברך לקיים מצות שתיית כוס שלישית מארבע כוסות שהוא כנגד אות וא"ו של שם הוי"ה ברוך הוא שהוא "תפארת". כדי לזכות להכיר אותו ולדעת אותו יתברך לאקמא שכינתא מעפרא ולעלי שכינת עזנו.

ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה נעשה ראש"י. שאזכה להיות מקשר תמיד עם ראש בני ישראל, שאזכה לתקן המחין שלי, לחכמה, למחין וגדלות. ושאזכה על ידי שתיית הין הזה שיתרומם מחי ויתרחב דעתי עד שאעלה לשרש הדעת שהוא בחינת שרש התורה והמצוות, שעל ידי זה אזכה להתלהב ולהתחזק לקיים את התורה בשלמות, ותציל אותי מ"לא זכה נעשה ראש"י, תציל אותי ממחין דקטנות, מעצבות.

ושאזכה על ידי שתיית הין הזה להתעורר מהשנה בגשמיות ורוחניות, שפרושו שאזכה להיות דבוק בהשם יתברך תמיד, ותשמרני שלא אפיל לשנה בגשמיות ורוחניות, ושאזכה בשתיית הין הזה לתקן את הפגם של אדם הראשון ששתה את הין שפסטה לו חנה.

רבנו של עולם, תעשה שעל ידי שתיית הין של הכוס הרביעית אזכה לארץ ישראל, שאזכה לקדשת ארץ ישראל בשלמות, ושתינגלה כבר עכשו הקדשה של ארץ ישראל. ותבטל ממני בשלמות קלפת "נגה", ותבטל ממני בשלמות את רוח הטמאה. שהכוס הזו היא כנגד הלשון של הגאולה של "ולקחתי אתכם", ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שתקח את כל עמך בית ישראל מכל ארבע כנפות כל הארץ ותביא אותם לארץ ישראל במהרה, ותביא את משיח צדקנו ותבנה בית מקדשנו ותתגלה מלכותך בשלמות אמן.

ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו. (ב"פ)

ששתה את הין שפסטה לו חנה.

רבנו של עולם תעשה שעל ידי שתיית הין של הכוס השלישית, אזכה לנסים, שאזכה להאמין בנסים. ולהאמין בעצמי שעל ידי תפילתי תעשה נסים. ותבטל ממני בשלמות את הקליפה של "אש מתלקחת" ותבטל ממני בשלמות את רוח המדה רעה שהיא הגאון. ויהי רצון שתבטל ממני את כל הגאון ואת כל הרגשת הישות, שאזכה לחיות את שפלותי ולחיות שאין עוד מלבדו יתברך. שהכוס הזו היא כנגד לשון הגאולה של "וגאלתי אתכם".

ויהי רצון מלפניך ה' א-להינו וא-להי אבותינו שתגאל את כל עמך בית ישראל גאולה שלמה במהרה אמן. ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו. (ב"פ)

כוס רביעית

לפני שתיית הכוס הרביעית של הין, יש לעורך הסדר להזכיר לכל המסובים (כולל נשים) שיש לשותות את הין בהסיבה. ויאמרו כולם יחד את תפילת ההכנה לשתיית כוס רביעית שחיבר מו"ר ראש הישיבה:

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחדא שם הוי"ה ברוך הוא אות י"ד ואת ה"י באות וא"ו ואת ה"י ביחודא שלים על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל, הריני מוכן ומזמן לעשות רצון השם יתברך לקיים מצות שתיית כוס רביעית מארבע כוסות שהוא כנגד אות ה"א אחרונה של שם הוי"ה ברוך הוא שהוא "מלכות". כדי לזכות להכיר אותו ולדעת אותו יתברך לאקמא שכינתא מעפרא ולעלי שכינת עזנו.

הריני מוכן ומזמן לעשות רצון השם יתברך לקיים מצות שתיית כוס רביעית מארבע כוסות שהוא כנגד אות ה"א אחרונה של שם הוי"ה ברוך הוא שהוא "מלכות".

יהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שאזכה על ידי שתיית הין הזה לזכה נעשה ראש"י שאזכה לתקון המחין שלי, לחכמה, למחין וגדלות. ושאזכה על ידי שתיית הין הזה שיתרומם מחי ויתרחב דעתי עד שאעלה לשרש הדעת, שהוא בחינת שרש התורה והמצוות, שעל ידי זה אזכה להתלהב ולהתחזק לקיים את התורה בשלמות, ותציל אותי מ"לא זכה נעשה ראש"י, תציל אותי ממחין דקטנות, מעצבות.

ושאזכה על ידי שתיית הין הזה להתעורר מהשנה בגשמיות ורוחניות, שפרושו שאזכה להיות דבוק בהשם יתברך תמיד, ותשמרני שלא אפיל לשנה בגשמיות ורוחניות, ושאזכה בשתיית הין הזה לתקן את הפגם של אדם הראשון ששתה את הין שפסטה לו חנה.

רבנו של עולם, תעשה שעל ידי שתיית הין של הכוס הרביעית אזכה לארץ ישראל, שאזכה לקדשת ארץ ישראל בשלמות, ושתינגלה כבר עכשו הקדשה של ארץ ישראל. ותבטל ממני בשלמות קלפת "נגה", ותבטל ממני בשלמות את רוח הטמאה.

שהכוס הזו היא כנגד הלשון של הגאולה של "ולקחתי אתכם", ויהי רצון מלפניך ה' א-להי וא-להי אבותי שתקח את כל עמך בית ישראל מכל ארבע כנפות כל הארץ ותביא אותם לארץ ישראל במהרה, ותביא את משיח צדקנו ותבנה בית מקדשנו ותתגלה מלכותך בשלמות אמן.

ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו. (ב"פ)

חידון ליל הסדר

1. מדוע ראינו שהאדם מוכר את כסותו בדווקא למצוות כמו ארבעה כוסות ונר חנוכה?

תשובה: משום שמצוות אלו נעשו חוץ מדרך הטבע לכן צריך האדם לעשות גם דברים שהם מחוץ לטבעו. (שפת אמת)

2. שאלה: מדוע מצה נקראת לחם עוני?

תשובה: ב' סיבות: א. לחם שעונים עליו דברים הרבה, וכתב החתם סופר (דרשות ח"ב דף רע"ד) שהמצה עצמה מדברת ומתחננת שיאכלו אותה. ב. לחם של עניים (פסחים ל:)

3. לפני כמה שנים יצאנו ממצרים?

תשובה: יציאת מצרים חלה ב-2449 (ב'תמט) לבריאת העולם וזה יוצא נכון להיום (תשפ"ד) לפני 3335 שנה בדיוק.

4. שאלה: באיזה יום בשבוע יצאו עם ישראל מצרים?

תשובה: מחלוקת בגמרא (שבת פח) לפי שיטת רבי יוסי ביום חמישי, בחמישה עשר לחודש ניסן יצאו בני ישראל ממצרים "בעצם היום הזה". ולפי שיטת רבנן ביום שישי בשבוע.

5. כאשר עם ישראל יצאו בחפזון ממצרים והבצק לא הספיק לטפות, א"כ כיצד נאפו המצות!

תשובה: מחום השמש (רבי יונתן בן עוזיאל).

6. בגאולת מצרים נגאלנו ביום מתי נגאל בגאולה העתידה ביום או בלילה?

תשובה: על הגאולה העתידה נאמר (זכריה יד): "וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִצְעַע לְה' לֹא יוֹם זָלָה לְלֵילָה וְהָיָה לְעַתְּ עֶבֶד ה' קָיָה אֹרֶךְ."

7. שאלה: "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" (א, כב) מדוע ציוה פרעה להרוג על ידי הטבעה ביאור ולא בסוג אחר של מיתה?

תשובה: פרעה ראה בכוכבים שמושיען של ישראל ילקח במים לכן גזר על כל הבנים שיושלכו ליאור.

8. שאלה: כמה תינוקות הושלכו ליאור?

תשובה: עשרת אלפים ורבי לוי אמר: שישים ריבוא.

9. שאלה: מי קיבל סטירה במצרים?

תשובה: על הפסוק "ויצא מעם פרעה בחרי אף" (יא, ח) אומר ריש לקיש (נבחים קב) סטרו ויצא. כלומר משה רבינו היכה את פרעה על לחיו ויצא!

10. כתוב במדרש: "אין אוכלים את הפסח אלא בחמ"ץ", היתכן?

תשובה: קרבן פסח, נאכל בחמ"ץ ר"ת: ב-בלילה. ח-חצות. מ-מנוי. פ-ץ. צל:

11. אנו אומרים הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים, איפה ראינו שעם ישראל אכלו מצות במצרים ומדוע?

תשובה: המצרים נתנו לנו לאכול מצות, כיון שהמצות קשות ואינן מתעכלות בקיבה במהרה כמו החמץ, ויספיק מעט ממנו לכל היום, וכן סיפר האבן עזרא שהיה שבוי בהודו, שהיו מאכילין אותו לחם מצה ולא נתנו לו לעולם חמץ.

12. כתוב במדרש: "אין אוכלים את החמץ אלא בפסח", היתכן?

תשובה: פה סח, אם נפתח את האות ח' של החמץ היא תיחיה ה', וזה אותיות מצה.

13. שאלה: מדוע אצל השאינו יודע לשאול כתוב בלשון נקבה: "את פתח לו"?

תשובה: משום שגדל צער האב, וכראותו שאין מענה בפי בנו, תשש כחו כנקבה.

14. באיזה מצוה מבין מצוות התורה אין "בל תוסיף"?

תשובה: במצוות סיפור יציאת מצרים כתוב כל המרבה הריז זה משובח.

15. איזה חמש ערים מוזכרים בהגדה?

תשובה: בני ברק, ירושלים, גושן פיתום ורעמסס.

16. מה הסתירה שיש בשאלת החכם?

תשובה: מצד אחד הוא מוציא את עצמו מן הכלל, ומצד אחר הוא מכניס את עצמו בכלל, כשהוא אומר ה' אלוקנו, הוא מכניס את עצמו אל הכלל, כשהוא אומר "אתכם" הוא מוציא את עצמו מן הכלל.

17. איפה מוזכר שמו של משה פעם אחת בלבד בהגדה:

תשובה: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"

18. מדוע כמעט לא הוזכר שמו של משה בהגדה?

תשובה: הגאון מוילנא תירץ: הלילה הזה הוא לילה של "אני הוא ולא אחר" לכן מזכירים רק את הקב"ה שלא יתעו בני האדם לחשוב כביכול שיש עוד כוח אחר מבלעדי אלוקינו.

19. שאלה: למי מהמצריים היה מים במכת דם?

תשובה: (א) למי ששילם. (ב) המים בבית פרעה לא לקו (עיין "משך חכמה" ז, כג).

20. שאלה: היכן מצאנו בעשרת המכות שבעלי חיים דיברו?

תשובה: היה פרעה יושב על כסאו מוכתר ומעוטר וכל גדולי מלכות לפניו, נודמנו לו צפרדעים והיו נכנסין במעיו ויוצאין מפיו ואחריו כל גדוליו ועבדיו כן. צפרדע שבמעו פרעה קוראת, והן עונות מתוך מעי עבדיו, צפרדע אומרת: אימתי נצא? והן עונות: עד שיבאו בן עמרם ויתפלל עלינו.

21. שאלה: לאיזה צפרדעים היה תחיית המתים?

תשובה: צפרדעים שנכנסו לתנורים.

22. שאלה: באיזה מכה המצרים סטרו לעצמם?

תשובה: מכת כינים (עיין בעל הטורים).

23. איזה מכה באה פעמיים?

תשובה: צפרדע וכינים באו שוב במכת ערוב.

24. שאלה: כמה סוגי כינים היו במצרים ומה היו גודלם?

תשובה: י"ד מיני כינים הביא עליהם הקטנה שבהן כביצה של תרנגולת והגדולה שבהן כביצה של אווז (ילקוט וארא רמז קפב).

25. שאלה: מדוע פרעה כינה את מכת הארבה "מוות" - "ויסר מעלי רק את המוות הזה" (י, יז)?

תשובה: מובא במדרש (לקח טוב) שהארבה סימא את עיניהם וסומא חשוב כמות (הגר"ח קניבסקי).

חידון טריוויה לגיל הרך

1. מה שמו של המלך שמלך במצרים?

תשובה: פרעה

2. יש בה : מצות, חרוסת, מרור, זרוע, ביצה

תשובה קערת פסח

3. שורפים אותי לפני החג ?

תשובה חמץ .

4. מיהי אחותו של משה?

תשובה מרים

5. לכבוד מי פותחים את הדלת ?

תשובה אליהו הנביא

6. הם עבדו עבודת פוך במצרים.

תשובה בני ישראל

7. את מי הניחו בתיבה ?

תשובה משה

8. איזה ים נקרע לשניים ?

תשובה (ים סוף)

9. מה קוראים בליל הסדר ?

תשובה: (הגדת פסח)

ליל הסדר בתוך הקבר ונס פסח בירושלים

ס י פ ו ר י מ מ ר ת ק י מ ל ח ג ה א מ ו נ ה

בלקינד חש שחורב עליו עולמו. זרקו לעברו שמיכה דקה, בקבוק מים והשאירו אותו קבור ששה מטרים בתוך האדמה, עם תולעים, עכבישים והשם ישמור עקריים. על זה אומרים דורשי רשומות: "מאיגרא רמא לבירא עמיקתא".

כל הלילה בכה בלקינד בתוך הבור והתפלל לישועה, כפי שמעולם לא התפלל.

תושבי סמרגוניה היו בהלם בבוקרו של יום. העלמותו של בלקינד סמוך לפסח היתה גם מכה קשה לעניי העיר, שהמתונו בכליון עיניים לחבילות המצות וארגוי היין שהעביר הגביר לידי רב העיר הרב ראובן הירש, שניצח על מלאכת החלוקה.

אגב, חיים ז'ונדל אפשטיין מעולם, אבל מעולם, לא ניגש לחלוקת הקמחא ד'פסחא של רב העיר. הוא ידע שיש קבצנים ועניים יותר ממנו.

יום ועוד יום. ערב חג הפסח ויואל מישה בלקינד עדיין טמון בבור, חי-מת, איש כבוי. מים במשורה ולחם צר. עוד מעט ליל הסדר. מה יאכל? איך יקיים את מצוות הפסח? מדוע לא הגיעו אליו עדיין?

שומר בורות המעצר ולארי גורניצקי היה טפוס קשוח ואטום מבע. זעקותיו של בלקינד שיקראו לרב העיירה ראובן הירש נפלו על אוזניים ערלות תרתי משמע. הוא הריח את הסוף.

השמש שקעה לה עגמומית וכוכבי ליל יציאת מצרים ריצו במרומים, ובלקינד הגביר האומלל חש כי מותו קרב. הרעב הציק לו, וחמץ אסור באכילה. אוי, אוי, מאין יבוא עזרי? פה ושם חדרה לה קרן אור דקיקה. לפתע הוא הבחין בחבל משתלשל מטה, ובקצהו קופסת עץ. "קח את החבילה" אמר לו השומר גורניצקי אטום המבע. "זה בשבילך".

לא יאומן. בתוך הקופסא הונחו אחר כבוד 20 מצות עבודת יד, שלושה בקבוקי יין, חזרת, כרפס, צלוחית חרוסת, כד מים והגדה של פסח.

"עזרי מעם השם. אעשה ליל סדר, אפילו בקבר".

הגביר בלקינד אור כוחות, ההשגחה העליונה חייכה אליו מלמעלה, והוא חש שהגאולה קרובה ואין יאוש בעולם כלל. תעצמות נפש אדירות נדרשו לו לקדש ולשיר את ההלל, לשתות 4 כוסות, לאכול בהסיבה כזית מצה, לספר לעצמו ביציאת מצרים ואפילו למזוג כוס חמישית לכבוד אליהו הנביא. כל ימי החג עברו על הגביר עמוק בבור, כשכולו עמוד אש של תפילה ותחנונים. שבוע כשר של פסח עמוק בבור.

בבוקרו של איסרו-חג הפלא ופלא, הגיעו שני שומרים ענקיים לשפת הבור והורידו סולם תבליים "עלה אדון בלקינד, עכשיו המשפט שלך".

כמו יוסף הצדיק, החליפו את הפיג'מה המזוהמת שלו במדי חייל רוס, והעמידו אותו לדין בפני הקומיסר הפחול יבגני בולקצ'וב. המשפט לא ארך יותר משתי דקות. "זכא".

בולקצ'וב הסביר לבלקינד, כי המידע אודות מבריה הנשק סבל מליקוי קל. שם משפחתו של המבריה הרוסי היה בלקין, והוא התגורר בכפר ששמו סמורגין. בעוד שבלקינד שלנו הוא תושב העיירה סמרגוניה. ומשום מה עקב שמו הידוע של מידוענו העשיר בלקינד, חיילי הצאר שמו פעמיו אל ביתו, וטמנוהו עמוק בבור.

ומי דאג לשלוח לי מצות ויין לבור? שאל בלקינד את קצין

***

היה זה בוקר אביבי, שבוע לפני חג הפסח אחרי תפילת שחרית, כשז'ונדל הקבצן החל לשרך רגליו במרדף חסר סיכוי אחרי בלקינד, לכוון אחוותו.

"הרב בלקינד, הרב בלקינד!" קרא ז'ונדל. הגביר נעצר והיפנה ראשו לעבר הקבצן הצולע, כשעיניו מביעות בוז עמוק.

"הרב בלקינד, עשה לי טובה, שמעתי שלכבודו יש מאפיית מצות, האם יוכל כבודו לשמור לי שלוש מצות עבודת יד? ואולי גם אזכה לקבל בקבוק יין טוב מן היקב של כבודו? לכבוד חג הפסח!..."

זה היה כבר יותר מדי בשביל בלקינד. גם מצות, גם יין, עוד מעט הוא גם יבקש לבוא לליל הסדר המשפחתי... הגביר חיפש משפט חכם ולוליני כדי להיפטר מן הטרדן והשיב: אם יישארו לי מספר מצות, ואם היין לא יחמיץ, אתן לך בלי נדרי!!!

"תודה הרב בלקינד" אמר ז'ונדל בהתרגשות. מי יודע, חשב בלבו, אף פעם לא זכיתי ממנו לפרווה, אולי אזכה ליין ולמצות. נו, נו.

לגלל סובב בעולם, ומי יודע מה ילד יום. יומיים אחר כך בשעת לילה מאוחרת נשמעו דפיקות על דלת ביתו המפואר של הגביר. חיילי הצאר עמדו בפתח, וכבלו את ידי העשיר המבוהל באזיקים כבדים.

"אתה עצור באשמת הברחת כלי נשק למלכות הצאר, מבלי להצהיר יש לנו את כל ההוכחות לכך שהנשק עבר לידי המורדים". על פקודת המעצר היה חתום קצין המחוז קומיסר יבגני בולקצ'וב.

תוך דקות ספורות הושלך בלקינד לבוש בפיג'מה, לקול זעקותיה של אשתו ולנוכח פניהם המבוהלות של ילדיו, על עגלה גדולת מימדים והובל אחר כבוד למעצר. אתר המעצרים של הצאר, לא היה אלא שרשרת של בורות עמוקים וטחובים, שמי שנכנס לשם ספק רב אם היה יוצא בריא בגופו, שלא לדבר על בריאות נפשו.

סיפור א.

יואל מישה בלקינד היה הגביר החשוב של העיירה הציורית סמרגוניה בערבות רוסיה הצארית, ששכנה לחופו של נהר הבלת. רוב תושבי העיירה היו יהודים תלמידי חכמים, שעשו מלאכתם עראי ותורתם קבע. כמה מהם היו גאונים עצומים שלא צעדו 4 אמות מבלי לעסוק בתורה. בלקינד מידוענו היה אף הוא בר-אוריין לא קטן, שעסק לפרנסתו ביבוא סחורות מאירופה לממלכת הצאר הרוסי. זרועותיו הכלכליות היו חסונות ורב גוניות, ידעני דבר טענו שהצאר זקוק לו כמו אוויר לנשימה, ואילמלא יהדותו הוא יכול היה בקלות לקבל את מושכות משרד האוצר של הממלכה.

בקיצור, יואל מישה בלקינד נשם אוויר פסגות, הממון זרם אליו בשפע, פועליו ופקידיו מיומנים וחרוצים, האשה מאושרת, הילדים בריאים ויש לו כמה שעות טובות ביום לעסוק בתורה, בריחתא ממש. ככה זוכים לשני שולחנות.

לזכותו של הגביר י"אמר, שגם ידו היתה פתוחה לכל ונדבותו קנתה לה שם טוב בקרב גבאי הצדקה שבמחוז, שלא לדבר על עשרות, אם לא מאות הקבצנים שאף פעם לא השיב פניהם יריקם. רק קבצן אחד תושב העיירה, הוא פשוט לא סבל. לא סבל? פשוט תיעב.

ועכשיו נעשה הכרות קצרה עם חיים ז'ונדל אפשטיין, קבצן מושבע רווח וערירי, בן 62, שחנך מאשר לדפוק על דלתות ולבקש מזון ופרוטות לא עשה דבר. הלשונות הרעות טענו שהקבצן ז'ונדל הוא בעצם מיליונר גדול שצובר את מיליוני פרוטותיו עמוק באדמה, ככלי אין חפץ עד כי יבוא שילה. תבלול ענק בלט מעינו השמאלית, גבו כפוף, אפו פחוס להחריד, וקן מדובלל עיטר את לחייו. לא נעים לכתוב אך מראהו היה דוחה, ועננה של ריח לא נעים ליוותה אותו בתמידות.

למותר לציין, שבלקינד הגביר לא סבל את חיים ז'ונדל אפשטיין. משום מה היה נדמה לו, שבעיניו של הקבצן העלוב מרצו לו ניצוץ של נוכחות, וזה הרתיח את דמו. מעולם אבל מעולם, לא נתן בלקינד פרוטה לז'ונדל. הוא סמך בעיניים עצומות על כך שאם חושדים שהעני לא הגון, אין חובה לתת לו, מה עוד שז'ונדל קשישא היה רווח שלא רבץ עליו שום עול פרנסה של יונקים או חתנים.

המחוז.

"הו, הו" חייך הקצין "חבר שלי דאג לך...".

בלקינד לא רצה להאריך בדיבור, מי חבר, מה חבר. העיקר הוא חופשי ותודה להשם. טעות לעולם חוזרת.

חיילי הצאר העלוהו אחר כבוד לכרכה המפוארת של קצין המחוז והרכיבוהו לעיירתו סמרגוניה. תושבי העיר מקטן ועד גדול, הרבנים והעסקנים יצאו להקביל פניו והשמחה גדולה היתה. גם עניי העיר הרעיו לו במאור פנים. אחד מהם נעדר, והעדרותו בלטה. הקבצן הוותיק חיים ז'ונדל אפשטיין. עיני ילדי בלקינד זהרו משמחה ואשתו מחתה דמעות של אושר. הסיסו חלף.

למחרת הגיע לעיירה סמרגוניה קצין המחוז יבגני בולקצ'וב וביקש לקרוא אליו את הגביר בלקינד לצרף רעוע בקצה העיר. כשפתח את דלת הצרף לא האמין הגביר למראה עיניו, הקבצן המאוס חיים ז'ונדל אפשטיין שכב על מיטתו כשכל גופו חבוש, פניו שרוטות ואדומות ורגלו הימנית מגובסת. לציודו ישב קצין המחוז.

"זה החבר הטוב שלי, ז'ונדל, שלא ראיתיו 40 שנה. הוא זה שהביא לך מצות ויין, בזכותו עשית ליל סדר כשר בתוך הבור ואכלת מצות שבעה ימים". דיווח בולקצ'וב.

בלקינד בלע את לשונו במבוכה. מה ענין ז'ונדל אצל קצין המחוז? שאל את עצמו.

"כן, לידיעתך מר בלקינד, גם אני חייב את חיי לז'ונדל. גדלנו באותו כפר קטן במחוז קרישניבוק, וילדותנו עברה עלינו בידידות עמוקה. באחד הימים בהיותי בן 11 נפלת מצמרת עץ ושברתי את עצמות רגלי וצלעותי, איבדתי את ההכרה וגם דם רב, אבל ז'ונדל יידי שהיה קטן ממני בשנתיים קרע את חולצתו, חסם את קילוחי הדם, ורץ כמו איילה שלוחה להעזיק עזרה. אני... אני חייב לו את חיי...". ואיך הגיע ז'ונדל אלי, אל הבור שבאתר המעצר? שאל בלקינד המום ומשתאה.

"פשוט מאוד. הוא ישב מתחת לעץ סמוך לבית שלך, וכשהגיעו לעת לילה חיללו לעצור אותך, הוא הבין שאתה בצרה גדולה. הוא טיפס אל מאחורי העגלה הגדולה, ונחבא בין שקי החיטים. כשהגיעו חיילי המחנה המעצר, הם גילו אותו מסתתר מאחורו וחבטו בו ללא רחמים עד שהגעתי לשם ועצרתני אותם מלהרג. הוא זחל למשרדי זב דם. אחרי חצי דקה של שיחה זיהיתי אותו כידדי ומציל חיי מן הילדות, ז'ונדל אפשטיין. והוא התנחן על נפשו. הוא אמר לי "יבגני יידי הצלתי את חייך וזכית למעמד מכובד. מעולם לא פניתי אליך בבקשת עזרה. עכשיו הנכניס לבור צדיק יהודי, איש חסד מופלא, והוא גם חבר שלי, שאין לי ספק שידו לא היתה בעמל. הוא אורח נאמן. אני מתנחן בפניך יבגני, ובשם ידידותנו, אנא אפשר לי להביא לו מצות יין ושאר צרכי החג. אל תפגעו בו לרעה".

"הוא שיכנע אותי בתמימות שלו, שלא להתאכזר אליך אדון בלקינד, וזכית לחבילה נדיבה של מזון כשר לשבוע שלם שקנינו מיהודי העיר הסמוכה. חבשנו את פצעיו וגביסנו את רגלו וביום ראשון של חול המועד של חגכם החזרנו אותו לביתו". ר' חיים ז'ונדל חייך לעברו של בלקינד כאוב ומיוסר ואמר לו בקול חרישי "הרב בלקינד, אני מוקיר לך המון טובה על הכוונה הטוהרה שלך לתת לי מצות ויין לחג, זה כל כך ריגש ושימח אותי, שהרגשתי צורך עז לקרוא תהילים להצלחתך סמוך לביתך, עד שלפתע באו החיילים. אני מקווה שאתה מרגיש טוב וחוזרת לעצמך בריא ושלם".

דמעה קטנה של בושא ביצבצה מעינו הימנית של בלקינד. לפתע הוא חש שנובעים מתוכו מליבו, מפלים ונהרות של אהבה לקבצן האומלל הזה, שמאותו רגע נדמה בעיניו כאיש הכי יפה וטהור בעולם, איש שיש לו הכרת הטוב כלפיו רק על הבטחה, שאפילו לא התכוון לקיימה.

הגביר בלקינד הבחין גם כי אותו ניצוץ חוזר בעיניו של חיים ז'ונדל, איננו ניצוץ של נוכלות חלילה, הוא ניצוץ של אהבת ישראל, אלא שהוא טעה באבחנה. "אני מודה לך חיים ז'ונדל, שכנראה בוכותך נפלתי לבור, כדי שמשם אזכה להביט על בני אדם בעין טובה, כל הזמן".

סיפור ב.

סמטאותיה של ירושלים העתיקה. העוני והמחסור היו בני לווייתה הנאמנים של עיר הקודש, במיוחד בשנת בצורת,

כמו אותה שנה למשל. אותה שנה לקתה יותר מכל אחיותיה הגדולות, ימי החורף כמעט עברו אך השמים לא רצו לבכות. אחרי חורף חמים שכזה, לא היה כל פלא שעץ השדה לא נתן פרי וכל ירק לא נראה בעין. וכל שכן גבעולי תבואה. בעקבות כך התייקר מאוד מחיר הקמח.

באמצע החורף נסעו זריזים לסוריה, השכנה הצפונית אשר סבלה פחות מן הבצורת. הם קנו כמות גדולה של קמח וגבו עבודה מחירים גבוהים. רק אחדים יכלו להרשות לעצמם קניית כמות גדולה.

הרעב שהיה אורח הפך לבן בית בקרב בני ירושלים והיו כאלו שאף נפחו נשמתם מרוב רעב. השאלה הגדולה המתבקשת בעקבות הימים הבאים הייתה- מניין נשיג מצות לחג הפסח הממשמש ובא?

בחדרון קטן ישב הגאון רבי ישראל משקלוב תלמידו של הגר"א ומנהיגה של הקהילה האשכנזית בירושלים של אז. ימים קשים ידע רבי ישראל, אך ימים קשים כאלו בהחלט לא היו בסדר יומה העלוב של הקהילה. אמנם היה רגיל במצה שמורה, שהם היו בעצמם טורחים לזרוע עוד מהולדת החיטים, אולם בעקבות המצב המביש היה מוכן אף לאכול מצה מקמח פשוט, אך לדאבונם גם זה לא היה בנמצא.

***

דפיקות בדלת עוררו את רבי ישראל משרעפיו אל החדר נכנס שמחה בנו של שואב המים, איש שידו בכל ויד כל בו, אדם המתהלך כרוח סערה ולא אחד כמוהו ישב בחיבוק ידיים לנוכח המצב הלא מרנין בעליל.

הוא נכנס לחדרו של הרבי בתנופה. "מצאתי" קרא שמחלה, "מה מצאתי?" הקשה רבי ישראל. "מצאתי קמח!" רבי ישראל נדהם וחשב אולי זה עוד אחד מתעלוליו של הלז. "ביפו יש קמח רבי" אמר שמחה בחיך ענק. "ומי בעל הקמח?" שאל הרבי. "אצל ועד הקהילה נמצאים כמה שקים" השיב שמחה.

רבי ישראל הבין מדבריו הנרגשים של שמחה כי ביפו נשתמרו כחמישים שקי קמח. והסוחרים ביקשו לא פחות משני דינרי זהב לכל שלושה ק"ג. "ר' שמחה" פנה אליו רבי ישראל "וכי לא תדע כי אין לנו פרוטה לפרוטה? לא נוכל לשלם מחיר מופקע כזה!"

"אם לא נודרו לא ישארו כלל חיטים" אמר שמחה בפחות ביטחון "הרי לא נוכל להשאיר את בני ירושלים ללא מצות".

"קופת הקהל ריקה, ולנו יש להשליך יחנו על אבינו שבשמים, בדרך הטבע כלל לא נוכל למצוא קמח אך אל לנו להסתכל בדרך זו, עם ישראל הוא מעל הטבע". אמר רבי ישראל וחזר לשקוע בלימודו, אות לך שוויכוח הסרק הסתיים ושמחה יצא במנוד ראש שקט.

בימים הבאים רבי ישראל עשה מעשים, שלח שלוחים לכל מקום בו יוכלו להשיג כסף אך כולם חזרו בידים ריקות. גם תשובה למכתב ששלח לנכבדי קהילה בחו"ל חיכה רבי ישראל וביום אחד הופיעה עגלת הדואר ובה דבר תשובה. במכתב נכתב כי לא הצליחו להשיג את כמות הכסף ורק אחרי החג יוכלו לשלוח לשם מעות.

רבי ישראל חזר לביתו במאמץ להעלות את ביטחונו בה; הוא פתח ספר תהילים והחל לומר את הפסוקים מלב נשבר. ובתוך כך נשמע הפעמון מעם הפתח מצטלצל, רבי ישראל ניגש לפתח ולא האמין למראה עיניו, שיירת גמלים עמוסת שקים עמדה ליד ביתו. רבי ישראל השתהה למראה עיניו הוא היה המום וניסה לנער את ראשו וגילה כי מציאות זו. בעודו מבולבל ניגש אליו ערבי: "אתה רבי ישראל?" ורבי ישראל אישר.

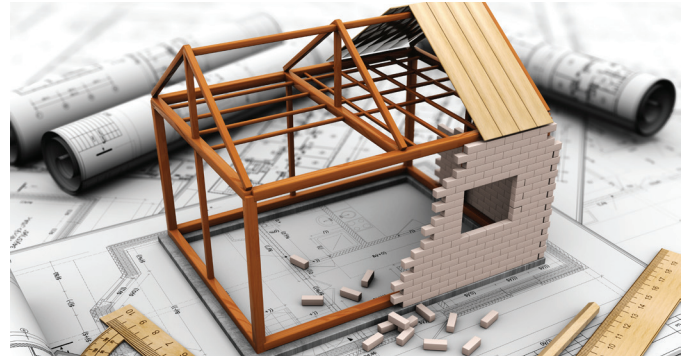
"רואה את הגמלים שלי? הם עמוסים בחיטה, זה עתה באתי מהגליל ואני יודע שאתם צריכים חיטה לחג שלכם, בוודאי תשלמו לי עליה במיטב כספכם", אמר הערבי. רבי ישראל הסביר לו כי הם זקוקים עד מאוד לקמח אך קופתם ריקה ואין להם מנין לשלם. הערבי הרגיע אותו כי הוא מאמין ליהודים שהם אמיתיים ובוודאי שיגיע אחרי החג ישלמו לו טבין ותקלין. עד מהרה הוסרו שקי החיטה מהגמלים ופועלים חרוצים העמיסו את הסחורה אל המרתפים המיועדים לחיטה השמורה.

רבי ישראל שם לב כי תכף תשקע החמה ומיהר לתפילת מנחה, משחזר לא ראה זכר אל הגמלים ואל הערבי שהיו אך קודם לכן. הוא הביט במרתפי התבואה המלאים וליבו גאה בהודיה לה; עוד לפני חג הפסח שלחו לו נכבדי קהילת חו"ל מעות ביד רחבה.

מלאי התבואה הספיק לא רק למצות אלא גם לקיץ הבא. את השכר לא טרח הערבי לגבות, הוא התנדף כלא היה וכל ששאלו וביירו עליו להשיב לו שכר, העלו חרס בידם. וכאן הבינו כי החיטים היו למעשה נס והמעות חולקו בין העניים.

חזרה לשגרה פרק ט"ו

חינוך באהבה | הרב יצחק אבוחצירא

אנחנו בדור של משיח, בדור של אחרית הימים, ההתנהגות של הילדים בדור זה מאופיינת ב"חוצפה יסגא". אך גם בדור זה, נדרש מאיתנו לחנך את ילדינו ולהשפיע עליהם חינוך יהודי אמיתי, כך שנוכל אנחנו והם לעבוד את ה' על אף הניסיון הקשה הזה. עד היום ניסינו "לחנך" בשיטות שונות: התעלמות הבעיה, מריבות, צעקות, עונשים, וכו'. אבל בד"כ לא הצלחנו למגר את הבעיה. הסיבה פשוטה: שבאמת לא חינוכנו, הכי הרבה ניסינו לאלף, אבל בנושא ה"חינוך" כמעט ולא נגענו.

כיבוי שריפות

כל "שיטות החינוך" הכתובות לעיל, הם בסך הכול בגדר של כיבוי שריפות. לדוגמה: שמענו רב עם אחרותו ונותן לה מכה - האב/האם מרביצים גם לו תוך כדי אמירת המשפט: "אתה חושב שזה לא כאב לה? עכשיו תרגיש מה שהיא הרגישה" (שמעתי את זה לא מזמן). דוגמה נוספת: ההורים נחים בשבת בצהריים (שהרי "כל האוכל חמין בשבת חייב מיטה") והילדים שתמיד לא עייפים, משחקים בקולי קולות תוך כדי הפרעה תמידית להורים. תענו בכנות- מה תהיה תגובת ההורים: 1. קימה מהמיטה כדי לשחק עם הילדים. 2. שיחת חינוך על גול שינה וחוסר כיבוד הורים. 3. המשך השינה והתעלמות מהרעש. 4. צעקות על הילדים שעוד מעט אבא קם אליכם. 5. סדנת "חינוך" קצרה וקולעת לילדים מפריעים.

אז איך באמת מחנכים?

ראשית, צריך לקבוע כללים ברורים בבית מה מותר ומה אסור, כפי שלמדנו

החוק לא עובד

ישנם הורים הטוענים שניסו את כל השיטות הכתובות במאמרים, אבל פשוט אין הצלחה ביישום הגבולות בבית, לכן הם מתייאשים ופשוט עוברים לסדר היום. המשמעת והחינוך בבית שלהם "זורם" פעם במים רדודים ופעם בסערת טורנדו וסופת הוריקן. לפעמים הילדים שקטים והכול הולך חלק, ולפעמים יש "חגיגה" וההורים יוצאים מכלל שליטה במצב עד כדי... ישנו מספר סיבות למצב ועלינו לבדוק היטב את עצמנו:

1. החוקים נוקשים מידי והילדים לא יכולים לעמוד בחוק. לדוגמה: דרישה מילד לישון בשעה מוקדמת כאשר אחיו הגדולים "חוגגים" בבית. 2. ההורים חלשים מידי ואינם יודעים "לעמוד" על קיום החוק. כאשר יום אחד דורשים לקיים את החוק, לדוגמה לישון בזמן, ויום אחד מוותרים ואפשר לישון מאוחר. 3. חוסר התאמה בין בני הזוג בקביעת יישום החוק. לדוגמה: האב רוצה שהילד יבוא איתו לתפילה בשבת, והאם מרשה לו להישאר בבית ולשחק עם אחיו הקטנים. 4. החוק לא מתאים לאופי הבית. לדוגמה: משפחה שחזרה לא מכבר בתשובה ההורים רוצים להנהיג הנהגות קפדניות או מחמירות כלפי הילדים הבוגרים. 5. הילד מרדן וקשה לכפות עליו. זה יוצר התנגדות של הילד ותוספת מלחמות. 6. החוק לא ברור די לילד והוא אינו מבין מה הוא צריך לעשות. 7. ההורים לא שלמים לגמרי עם החוק ולכן הוא צולע.

מה עושים?

ראשית צריך להסיר את המונע, להבין היכן אנחנו עומדים, מה מפריע לנו ביישום החוק בבית, ואחר כך לשבת ביחד- ההורים עם הילדים ולהתחיל לקבוע גבולות. אל תתיישו להתיעץ עם חברים, קרובי משפחה, אנשי חינוך וכדו' כלנו נמצאים באותה סירה ותפקידנו המשותף הוא להשיט את סירת החינוך המשפחתית לחוף מבטחים. כמובן הכי חשוב להתייעץ עם השותף השלישי של הילדים שהוא ה' יתברך ולהתפלל אליו הרבה שיתן לנו דעת, כוח וסיוע להתמודד ולחנך את ילדינו לתורה ודרך ארץ, כפי רצונו יתברך. אתם מרגישים שאתם זקוקים למענה מקצועי יותר, מענה מודרך, חייגו אלי ונתאם: 0548434435 או תלבו אלי במייל

a0548434435@gmail.com

ליל הסדר עם הקטנטנים

טיפ אקטואלי

"והגדך לבנך" היא מצוות היום, החג הזה הילדים שלנו נמצאים במרכז הבמה.

01

לכן בערב פסח מומלץ לנוח ולהשכיב את הילדים למנוחת צהריים כדי שנוכל לקיים מצוות "והגדת לבנך" ולהיות ערים עד שעה מאוחרת.

משחקי טריוויה

והידון יכולים לעניין את הילדים מאוד, לכן מומלץ לשאול שאלות המתאימות לכל שכבות גילאי הילדים ולצרף דבר מתיקה או פרסי עידוד שאינם מוקצה. (טעימה מזה צרפנו לכם בעמוד 9)

02

כדי להאריך במצוות והגדת כדאי שמנהיג הסדר יספר חלקים מן ההגדה בצורת המחשה המתאימה לגיל הילדים, ואף ניתן לבקש מראש מהילדים להכין הצגת יציאת מצרים או על חלק מהמדרשים המוכרים לילדים.

03

הרב יצחק אבוחצירא

יועץ מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
054-8434435
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב

הרב שלום ארוש ומשפחת "חוט של חסד" מאחלים לכל עם ישראל

פסח כשר ושמח!

